

I. CZYTANIE ZE ZROZUMIENIEM

Do ulubionych widowisk tak w czasach renesansu, jak i baroku należały uroczyste wjazdy królewskie, czy też na koronację, obrzęd weselny, czasem pogrzebowy, czy też z okazji odniesionego sukcesu wojennego. Były uroczystościami typowo państwowymi – a wzorowano je na antycznych rzymskich i nowożytnych pochodach triumfalnych – obliczonych przede wszystkim na efekt propagandowy i wizualny. Nazywano je, zależnie od kraju, rozmaicie: *ingressus*, *ingresso*, *entree*, *entrada*, *Einzug*, a u nas po prostu wjazdem lub intratą. Poprzedzane starannymi przygotowaniami – nieraz według osobnego rytuału – miały przemyślaną koncepcję ideową i scenograficzną. Do ich oprawy zatrudniano najlepszych artystów, uroczystości te dawały bowiem mnóstwo możliwości przy wznoszeniu tzw. architektury okazjonalnej, to jest bram tryumfalnych, obelisków i teatrów, które zawsze towarzyszyły wjazdom. Odpowiednio zaprojektowane bramy, obeliski itp. pokrywano okolicznościowymi dekoracjami, integralnie związanymi z emblematami. Tu słowo wyjaśnienia. Emblemy były specyficzną, kunsztowną formą obrazowo-słowną. Stanowiły powiązanie obrazu (*icon*) z napisem zwanym lemmą, który z reguły przybierał kształt zwięzłego wersetu z *Pisma Świętego*, cytatu z popularnego dzieła poetyckiego, czy krótkiej sentencji. Ponadto dołączano jeszcze jeden człon, zwany subskrypcją, posiadający formę epigramu*, dystychu**, a czasem dłuższego utworu poetyckiego. Z tych trzech części składał się pełny emblema (emblemat).

Nieraz po zakończeniu *fetes* wychodziły drukiem opisy uroczystości, zawierające ryciny lub – co dla nas najważniejsze – szczegóły dotyczące bram tryumfalnych wraz z pokrywającymi je emblematami. Drukowane relacje, jak również starannie prowadzone zapisy archiwalne pozwolą odtworzyć krakowskie wjazdy królów Ichnościów.

Szczególnie uroczystą oprawę nadawano wjazdom koronacyjnym. Koronacja faktycznie kończyła bezkrólewie, nadając poprzez pomazanie olejami świętymi nowemu monarsze królewskie prerogatywy. Od XIV stulecia miejscem koronacji był w Polsce kościół katedralny na Wawelu. W murach tej czcigodnej świątyni monarcha otrzymywał z rąk arcybiskupa gnieźnieńskiego koronę. (...)

Michał Rożek, *Uroczystości w barokowym Krakowie*.
Wydawnictwo Literackie, Kraków 1976, s.15-17.

*epigram – zwięzły utwór poetycki, dowcipny, zamknięty pointą.

** dystych – najkrótszy utwór wierszowany, złożony z dwóch wersów, zwarty, lapidarny, dobitny, o charakterze fraszki, sentencji.

1. W skład emblemu wchodził m.in.:

- A) obelisk
 B) obraz
 C) tekst
 D) zwięzły utwór wierszowany

2. Intratę charakteryzowała:

- A) przemyślana koncepcja
 B) podniosła idea
 C) staranna oprawa artystyczna
 D) szczególna atmosfera

3. Organizując intratę sięgano do:

- A) dorobku współczesnych artystów
 B) tekstów religijnych
 C) utworów poetyckich
 D) wzorów starożytnych

4. Architektura okazjonalną cechowała:

- A) dowolność artystyczna
 B) surowość kształtów
 C) kunsztowność form
 D) dekoracyjność

5. Swą obecność autor tekstu ujawnia w stwierdzeniu:

- A) „co dla nas najważniejsze”
 B) „uroczystości te dawały (...) mnóstwo możliwości”
 C) „tu słowo wyjaśnienia”
 D) „nazywano je (...) wjazdem lub intratą”

6. Swoje stanowisko wobec przedstawionych faktów autor zaznacza słowami:

- A) pełny emblema
 B) obrzęd weselny
 C) najlepsi artyści
 D) czcigodna świątynia

II. NAUKA O JĘZYKU

7. W Polsce występuje dialekt:

- A) kaszubski   B) śląski
 C) tatrzański   D) małopolski

8. Mowę niezależną stanowi wypowiedź:

- A) On powiedział, że musi się uczyć.
 B) Chodźmy już do domu!
 C) Mama zawołała: „Bądźcie cicho!”
 D) Babcia prosi wnuka: „Przynies mi wody”.

9. Wypowiedzenie *Jest przyjemnie, chociaż pada deszcz.* - jest zdaniem podrzędnie złożonym okolicznikowym:

- A) czasu   B) celu
 C) przyczyny   D) przyzwolenia

10. Poprawnie powiemy:

- A) Napisz to w cudzysłowie.
 B) Zapisz to w cudzysłowie.
 C) W każdym bądź razie masz rację.
 D) W każdym razie masz rację.

11. Upodobnienie pod względem dźwięczności zachodzi w wyrazie:

- A) rozdźwięk   B) pszczoła
 C) krzesiwo   D) liczba

12. Utrata dźwięczności w wygłosie następuje w wyrazie:

- A) przeciąg   B) rower
 C) powróż   D) lekarz

13. Skrótowiec literowy stanowi zapis:

- A) ZUS   B) PiS   C) PKO   D) MPK

14. Poprawny jest związek frazeologiczny:

- A) wysadzić kogoś z siodła
 B) postawić coś na ostrzu noża
 C) dolewać oliwy do ognia
 D) nie zasypywać gruszek w popiele

15. Wypowiedzenie *Okazało się, że podróż należy przerwać. - jest zdaniem podrzędnie złożonym:*

- A) przydawkowym   B) dopełnieniowym
 C) podmiotowym   D) okolicznikowym

16. Zdaniem podrzędnie złożonym orzecznikowym jest wypowiedzenie:

- A) Chłopiec był taki, że wszyscy go chwalili.
 B) Teraz jest taka pogoda, że lepiej zostać w domu.
 C) On jest tam, ponieważ zabłądził.
 D) Ona jest tak zdolna, że powinna wygrać konkurs.

17. Poprawnie zapisano:

- A) po prostu   B) znienacka
 C) w ogóle   D) w zamian

18. Neologizmem znaczeniowym jest wyraz:

- A) komputer   B) sportsmenka
 C) zebra   D) rozbiórka

III. LITERATURA

19. Tematykę patriotyczną zawiera utwór:

- A) K. K. Baczyńskiego pt. „Biała magia”
 B) E. Hemingwaya pt. „Stary człowiek i morze”
 C) A. Kamińskiego pt. „Kamienie na szaniec”
 D) A. Mickiewicza pt. „Reduta Ordona”

20. Dramat szekspirowski cechuje się:

- A) dużą liczbą postaci na scenie
 B) zerwaniem z zasadą trzech jedności
 C) zerwaniem z zasadą decorum
 D) dużą dozą humoru

21. Romeo musiał opuścić Weronę, ponieważ:

- A) potajemnie poślubił Julię
 B) zabił Tybalta
 C) złamał zakaz księcia
 D) wyzwiał Parysa na pojedynek

22. Didaskalia występują w:

- A) liryce
 B) dramacie
 C) wierszach
 D) utworach scenicznych

23. Santiago, bohater utworu pt. „Stary człowiek i morze”, walczył z:

- A) wielorybami   B) rekinami
 C) marlinem   D) węgorzem

24. Santiago nie mógł złowić ryby, ponieważ:

- A) prześladował go pech
 B) nie miał doświadczenia w rybołówstwie
 C) był już stary
 D) był ciężko chory

25. W balladach A. Mickiewicza zauważamy:

- A) nawiązanie do ludowych podań
 B) przewagę tematyki patriotycznej
 C) grozę i tajemniczość zdarzeń
 D) słownictwo niższych warstw społecznych

26. Balladą jest utwór pt.:

- A) „Niepewność”
 B) „Lilie”
 C) „Świtezianka”
 D) „Dziady”

27. Autorem reportażu jest:

- A) Ernest Hemingway
 B) Ryszard Kapuściński
 C) Melchior Wańkowicz
 D) Juliusz Słowacki

28. Prawdę o utworze K. K. Baczyńskiego pt. „Elegia o... [chłopcu polskim]” zawiera zdanie:

- A) podmiotem lirycznym jest matka
 B) bohater spędził bez troski dzieciństwo
 C) bohaterem jest doświadczony w walkach żołnierz
 D) chłopiec zginął na wojnie

29. Narrator stanowi element świata przedstawionego w:

- A) powieści   B) noweli
 C) bajce   D) opowiadaniu

30. Groteska jest kategorią estetyczną, która ujawnia się m.in. poprzez:

- A) zrównoważoną narrację
 B) deformację obrazu rzeczywistości
 C) wyolbrzymienie prezentowanego szczegółu
 D) brak środków wyrazu artystycznego